

Rouwhulde – de heer Willy De Clercq, minister van Staat

De voorzitter (voor de staande vergadering): Met het overlijden van Willy De Clercq nemen wij afscheid van een uitzonderlijk publiek persoon, die een grote invloed heeft uitgeoefend op het politieke bedrijf in ons land.

Het heengaan van de privépersoon Willy De Clercq betekent voor velen onder ons een persoonlijk verlies, het verlies van een vriend, wiens opgewekte karakter en jovialiteit ons zeer voor hem innamen.

Dat is ook niet verwonderlijk, voor iemand die zelf toegaf dat hij in vele opzichten een zondagskind was, in een psychologisch stabiele omgeving was opgegroeid, en zich gekoesterd wist in een harmonieus gezin.

Willy De Clercq werd in 1927 geboren in Gent – de stad waarin hij diep geworteld was, en waaraan hij zeer gehecht was – in een liberaal gezin. Hij was een briljant rechtenstudent aan de Gentse universiteit.

Zijn belangstelling voor de grote internationale problemen en de diplomatie brengt hem in 1950 naar de Verenigde Staten, waar hij aan de Syracuse University politieke wetenschappen studeert, én er in één moeite door zijn kennis van het Engels vervolmaakt.

Enkele maanden later zal hij stage lopen bij de Verenigde Naties in New York.

In augustus 1951 keert hij terug naar Gent, waar hij zich inschrijft bij de balie. Bijna tegelijkertijd wordt hij verkozen tot gemeenteraadslid, maar dat mandaat moet hij al snel weer neerleggen voor zijn militaire dienstplicht.

Willy De Clercq werd al heel jong besmet met het politieke virus, en het mag dan ook niemand verwonderen dat de jonge nationale voorzitter van de Belgische Liberale Jongeren in 1958 Henry Liebaert opvolgt. Liebaert was Gents volksvertegenwoordiger en minister van Financiën in verschillende regeringen.

Op zijn 33ste wordt Willy De Clercq minister-onderstaatssecretaris voor Begroting in de regering-Gaston Eyskens. Zijn gedegen dossierkennis, zijn dynamisme, creatieve geest en collegialiteit, zijn bedrevenheid in het politieke spel en zijn mensenkennis vallen op, en dwingen respect en waardering af bij zijn collega's en bij vele politieke waarnemers.

Als een politieke komeet schiet Willy De Clercq omhoog aan het politieke firmament, met een feilloze antenne voor ieder actieterrein. Hij legt op de oppositiebanken meedogenloos de vinger op de tekortkomingen van de machthebbers, en voert met brio het programma uit van de regeringsploeg waarvan hij deel uitmaakt.

Hij spreekt steevast met kennis van zaken en streeft naar efficiency, heeft de gave van het woord in onze landstalen, en maakt als rijzende ster zijn entree op het politieke toneel.

Het is een paradox in het leven van Willy De Clercq, en niet de minste: hij die jarenlang de ondankbare taak van schatkistbewaarder vervulde, werd gaandeweg een van de populairste ministers van zijn tijd, zo populair zelfs dat hij in 1976 uitgeroepen werd tot 'politicus van het jaar'.

Niet zonder humor moest Willy De Clercq zelf bekennen dat het voor hem een enorm voordeel was dat hij nooit jaren aan een stuk minister moest blijven.

In 1965 wordt hij voorzitter van de PVV-PLP-Kamerfractie. Hij krijgt de portefeuille van vice-eersteminister en minister van Begroting in de regering-Vanden Boeynants in 1966. Hij levert goed werk op het stuk van de sanering van de overheidsfinanciën, werkt mee aan een beter begrotingsevenwicht en voert de automatische perequatie van de pensioenen van de ambtenaren in.

In 1973 wordt hij opnieuw vice-eersteminister en minister van Financiën, in de tripartite onder leiding van Edmond Leburton, en datzelfde mandaat bekleedt hij ook van 1974 tot 1977 in de eerste regering van Leo Tindemans, waarvan hij een van de steunpilaren is.

In 1981 wordt hij, dit keer in de regering-Martens IV, nog maar eens vice-eersteminister en minister van Financiën.

De Koning benoemt hem in 1985 tot minister van staat, en in datzelfde jaar wordt Willy De Clercq Europees commissaris voor Buitenlandse Betrekkingen en Handelspolitiek.

Hij komt beslagen ten ijs op het internationale schouwtoneel, dankzij zijn vele vergaderingen bij het Interimcomité van het Internationaal Monetair Fonds, en ontpopt zich tot een gewiekst onderhandelaar voor Europa, die de regels voor de wereldhandel herschrijft, de ongerustheid bij de economische partners en de Amerikaanse en Japanse leiders voor een stuk wegneemt en de betrekkingen met het Oostblok en de derde wereld nieuwe impulsen geeft.

Met spijt in het hart verlaat Willy De Clercq in januari 1989 zijn geliefde 13de verdieping van het Berlaymontgebouw. De Europese arena verlaat hij daarom nog niet, want in 1984 trekt hij de lijst van de Vlaamse liberalen voor de Europese verkiezingen.

Willy De Clercq is Europees Parlements lid gebleven tot 2004.

Namens de Kamer heb ik de afscheidsplechtigheid bijgewoond en heb ik zijn echtgenote, zijn familie en onze collega Mathias De Clercq, die hier aanwezig is, onze innige deelneming betuigd.

Eerste minister Yves Leterme: We hebben vorige week afscheid genomen van een 'grand seigneur' van de Belgische politiek, minister van Staat Willy De Clercq.

Het adagium de mortuis nil nisi bene maant ons aan om over de doden niets dan goeds te zeggen. In het geval van Willy De Clercq heeft echter al het goede dat over hem gezegd werd en wordt, niets te maken met die conventie. Men zegt en zei het niet omdat het moest, maar omdat het diep en oprecht gemeend is en was.

Willy De Clercq heeft inderdaad bijzonder veel mensen meegetrokken met zijn overtuiging en enthousiasme. Hij heeft zijn liefde gegeven voor de inzet ten gunste van anderen, voor de politiek, voor academische excellentie, voor Europa.

Het eerste wat hij mij als student heeft bijgebracht, was de liefde voor de openbare financiën. Ik herinner mij uit mijn studententijd dat Willy De Clercq altijd op tijd kwam voor zijn colleges. Het kan een detail lijken, maar het is een symbolisch detail. Het toonde dat hij niet alleen een professor was die uitstekend zijn stof kende en doceerde, maar dat hij ook veel respect had

voor zijn studenten. Collega Patrick Dewael en anderen in dit halfroond die van Willy De Clercq les hebben gekregen, zullen dit zeker beamen.

De overleden staatsman was inderdaad iemand die respect toonde voor de mensen rondom hem. Dat en zijn spontane beminlijkheid voelde iedereen aan en daarom heeft zijn dood zoveel mensen geraakt en ontroerd.

Dat respect voor anderen maakte dat Willy De Clercq de beste traditie van het liberalisme belichaamde, een echte liberale overtuiging, diep gehecht aan de persoonlijke vrijheid, maar ook de noodzaak aan sociale solidariteit, een humanisme dat stoelt op diepe overtuigingen, maar wars is van blind sektarisme, werkelijk tolerant.

We hebben van een grote mijnheer afscheid genomen. De grote les die wij van deze staatsman hebben geleerd, is dat de politiek in de eerste plaats een kwestie is van overtuiging, van geloof en van menselijke warmte. De burgers voelden dat hij geloofde in wat hij zei en deed. Ze voelden zijn genegenheid voor de mensen, of ze nu zijn opvattingen deelden of niet.

Door zijn openheid van geest had hij geen probleem met de meervoudige identiteit, en kon hij zowel Vlaming, Belg als Europeaan zijn. We kunnen het niet over Willy De Clercq hebben zonder zijn Europese engagement te vermelden: hij heeft hard voor dat project gevochten en heeft vele generaties warm gemaakt voor dat Europa van vrede en solidariteit. Hij heeft zich ingezet voor die integratie en was een uitstekend Europees commissaris.

Willy De Clercq is overleden, maar behoort bij die mensen die wij niet vergeten. Zijn politiek werk heeft een blijvende invloed op ons politiek landschap en zijn combinatie van overtuiging en beminlijkheid blijft een voorbeeld om het vertrouwen in de politiek te behouden of te herstellen.

Toen ik de uitvaart van de minister van Staat bijwoonde, heb ik aan de familie mijn oprecht medeleven aangeboden. Ik wens dat hier oprecht te herhalen, namens de regering.

Iedereen zal begrijpen dat ik daarbij speciaal aan een lid van de familie denk, een collega van ons, een lid van onze Kamer, Mathias De Clercq. Hij heeft hier, in het hart van de Belgische politiek, de fakkel van zijn opmerkelijke grootvader overgenomen.

Wij delen uw verdriet, beste Mathias. Oprecht medeleven aan de familie.